

Rapport – Ordning og gjennomgang av dokumentarvsarkiver ved Arkiv i Nordland

Bakgrunn og formål

I 2014 ble handelsstedsarkivene fra Lofoten og Salten innlemmet i Norges Dokumentarv. Disse arkivene er blant det eneste registrerte materiale som dokumenterer handelen mellom Nord-Norge og Europa fra midten av 1820-tallet og utover. Handelsstedene fungerte som bindeledd mellom de nordnorske fiskerne og handelsmennene i Bergen. Handelsstedene hadde allsidige inntektskilder som i tillegg til tørrfiskhandel blant annet bestod av lokalhandel, gjestgiveri, jektefart, rorbuutleie og kredittvirksomhet.

Arkivene det ble søkt dokumentarvstatus på er lokalisert flere steder i fylket. Hovedparten er oppbevart ved Arkiv i Nordland. Det er varierende ordningsgrad på dette arkivmaterialet. Enkelte av arkivene var ikke katalogisert – størst av disse var arkivet etter Ragnar Riksheim. Andre arkiv måtte reordnes og omregistreres i Asta da katalogene ikke samsvarte med virkeligheten. Disse arkivene var dermed ikke tilgjengelig for publikum.

I 2016 ble det søkt om midler fra Riksarkivet til ordning, gjennomgang og tilgjengeliggjøring av handelsstedarkivene som er oppbevart hos Arkiv i Nordland. Det ble søkt om 225.000 kroner til prosjektet. Det ble tildelt 175.000 kroner til arbeidet.

Arbeidet med prosjektet er todelt:

- Første del skulle ordne og registrere fiskekjøper Riksheims arkiv. Ragnar Riksheim hadde en stor virksomhet som innbefattet kjøp og salg av fisk og fiskeprodukter, eksport og import, skipshandel og forsikringssalg.
- Andre del skulle kvalitetssikre de øvrige arkivene ved Arkiv i Nordland med dokumentarvstatus, slik at det er helhetlig samsvar mellom registreringer i Asta og innhold i de respektive boksene.

Prosjektgjennomføring

Første del av prosjektet – ordning og gjennomgang av arkivet etter Ragnar Riksheim.

Arkivet etter Ragnar Riksheim var på 45 hyllemeter. Ved gjennomgang av arkivmaterialet ble det oppdaget at nærmere halvparten av arkivet var muggbefengt. Dette gjorde at det måtte settes i gang tiltak for å sikre dette materialet på en forsvarlig måte slik at det kunne klargjøres for sanering. Dette innebar arbeid med tilpasset sikkerhetsutstyr. Dette var nødvendig og tidkrevende arbeid. Som følge av muggproblematikken ble det besluttet at arbeidet med riksheimarkivet skulle utføres med en grovere ordningsgrad enn tidligere planlagt. Store deler av arkivet hadde en ordnet tematisk og kronologisk proveniens slik at selve ordningsarbeidet ble ikke for arbeidskrevende.

Ordningen av riksheimarkivet er ikke ordnet i tråd med prosjektsøknaden grunnet utfordringene knyttet til muggproblematikken. Arkivet er nå nærmest ferdig ordnet. Mengden

er redusert fra 45 til 35,5 hyllemeter. Det er gjort en delvis arkivbegrensning på materialet og store mengder rustne binders er tatt ut. Neste steg er å registrere arkivet i Asta slik at det kan legges ut på arkivportalen.no. Dette regner vi med å ha gjennomført i løpet av de neste ukene.

Andre del av prosjektet – kvalitetssikring av allerede ordnede mindre handelsstedsarkiv.

Det har vist seg at det ikke var samsvar mellom arkiv og produsert katalog på flere av de andre handelsstedsarkivene. Ved en nærmere gjennomgang av materiale fant man mugg også på flere av disse arkivene. Her er det også gjort tiltak for å sikre materialet og gjøre det klart for sanering. Materiale er registrert og dekket til med plast slik at det ikke er fare for spredning av muggsporer. Vi har sjekket handelsstedsarkivene opp mot Asta, skiftet etiketter og reordnet arkivmaterialet der det har vært behov for det. Resultatet er at det nå er lettere å finne fram i arkivene og vi er sikker på at opplysningene som er registrert stemmer.

Annet

På grunn av problemene vi har støtt på har vi ikke fått satt i gang med digitalisering av særlig etterspurt materiale. Vi har drevet med noe formidling, som ved Privatarkivkonferansen der prosjektet ble lagt fram. Formidlingen vil vi ta opp ved et senere tidspunkt da handelsstedsarkivene har stor betydning for dokumenteringen av tørrfiskhandelen.

På grunn av mengden mugg som er funnet må vi gjøre vurderinger ved hver enkelt forespørsel om innsyn. Noe kan saneres på forespørsel, annet digitaliseres og noe må kanskje undersøkes bak glass på vårt saneringsrom.

Oppsummering

På grunn av flytting og funn av mugg har arbeidet med ordning og katalogisering av Ragnar Riksheims arkiv tatt lengre tid enn beregnet, men vi er nå i slutfasen og vil ha arkivkatalogen ferdigstilt i løpet av de neste ukene. Arbeidet med gjennomgang og omregistrering av de mindre arkivstykkene er gjennomført og vi har god oversikt over hva som finnes av materiale. Til tross for forsinkelser er vi fornøyde med at handelsstedsarkivene nå er ferdig ordnet og at alle snart er katalogisert og publisert på arkivportalen slik at publikum får tilgang til å se hva som befinner seg i arkivene.

Prosjektregnskap

Inntekter	Budsjett	Regnskap
Egne midler	225.000	175.000
Tilskudd fra Arkivverket	225.000	175.000
Sum inntekter	450.000	350.000

Utgifter	Budsjett	Regnskap
Lønn og sosiale kostnader	310.000	330.000
Rekvisita	20.000	10.000
Diverse	20.000	10.000
Sum utgifter	350.000	350.000

15.10.18

